

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ПРОЕКТ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: УНІВЕРСАЛІЗМ ЧИ ПАРТИКУЛЯРИЗМ?

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

У статті аналізується принципово новий підхід до розуміння глобалізаційних трансформацій у соціокультурній сфері. Доведено, що в основі сучасного соціокультурного проекту глобалізації, квінтесенцією якого є концепція мультикультуралізму як нова форма відчуження, лежить принцип партикуляризму, як завуальоване втілення ідеї гомогенізації.

Глобалізація, як реалія нашої епохи, безперечно належить до числа найбільш актуальних тем як західних, так і вітчизняних суспільствознавчих студій. Якщо суспільствознавці на Заході, насамперед

М. Маклюен, Р. Робертсон, Д. Левітт, заговорили про сучасний виток глобалізації ще у 60-80 роках ХХ століття, у першу чергу визначивши його головні домінанти, то осмислення глобалізаційних процесів у вітчизняних студіях розпочалося порівняно нещодавно – наприкінці 90-х років. Власне тоді ці процеси і почали відігравати помітну роль у різних сферах життя нашої країни.

Із самого початку проблема глобалізаційних трансформацій цікавила насамперед економістів, бо ж глобалізаційні трансформації у першу чергу стосуються фінансово-економічної сфери. Однак у силу тісного зв'язку між різними підсистемами суспільства глобалізаційні процеси діють за «принципом доміно», впливаючи на трансформації у політиці, житті соціуму та культурі. Так поступово глобалізація стає не тільки предметом економічних, політологічних, соціологічних студій, але і предметом філософського осмислення, зокрема у філософії культури та соціальної філософії.

Свого роду «темною стороною» будь-якої актуальної, злободенної проблеми, і глобалізація не виняток, є різного роду стереотипи і штампи якими обростає ця проблема у академічних студіях, публіцистиці і нашій повсякденності. Мова іде про наративи, які легітимують те чи інше наукове знання, уявлення чи соціальні інститути. У нашому випадку таким наративом є теза про те, що завданням глобалізаційних процесів у соціокультурній сфері є досягнення гомогенізації культурного простору у межах усього світу, створення універсальної, культури заснованої на засадах космополітизму.

Із одного боку не можна говорити, що така логіка не має підстав. Якщо ми візьмемо глобалізаційні процеси новочасної доби то дійсно їхньою головною домінантою була вестернізація культурного простору, культурна експансія Заходу, яка спершу мала форму європоцентризму, а після Другої світової війни набула форми американізації. Але, із другого боку, чи можна говорити що ця логіка діє на сучасному етапі глобалізації?

На противагу усталеним уявленням ми пропонуємо альтернативне бачення даної проблеми. Мусимо констатувати, що у вітчизняних студіях подібний підхід не розроблявся, тому результати нашого дослідження безсумнівно мають наукову новизну.

У зарубіжному дискурсі соціальної та політичної філософії подібний нестандартний підхід теж не

набув значного поширення. Як виняток із правила можна назвати праці французького постмодерніста Жана-Франсуа Ліотара «Спір» і «Ситуація постмодерну», де висунуто деякі ідеї близькі тим що ми будемо розвивати у даному дослідженні та ряд праць словенського фрейдомарксиста Славоя Жижека, зокрема «Реальність віртуального», «Інтерпасивність. Бажання: потяг. Мультикультуралізм», де ці ідеї знайшли найбільш послідовне втілення.

Окрім того у дослідженні ми спираємося на методологічний інструментарій постмодерної філософії і вважаємо за доцільне реактуалізувати окремі концепти марксистської філософії. Слід зазначити що як класичний марксизм так і неомарксистські підходи не втратили своєї актуальності щодо оцінки соціокультурних і політичних реалій сьогодення. Варто згадати хоча б той факт, що марксизм нарівні із поглядами Зигмунда Фрейда і Жака Лякана є фундаментальною основою філософських концепцій практично усіх мислителів-постмодерністів.

Отже завдання нашого дослідження – довести, на противагу уявленням про глобалізацію як вестернізацію і універсалізм, що основою сучасного соціокультурного проекту глобалізації є принцип партикуляризму, який найповніше втілюється у концепції мультикультуралізму (культурного плюралізму).

Примітно, що практично одночасно із концепцією сучасних глобалізаційних трансформацій у постіндустріальному суспільстві з'являються ще дві концепції: культурний плюралізм та мультикультуралізм. Обидві концепції відображають різні рівні розуміння проблеми культурної багатоманітності у глобалізованому просторі. Різниця між ними полягає у тому, що культурний плюралізм є концепцією що виникла на підґрунті постмодерністських студій у дискурсі філософії культури, а мультикультуралізм – концепцією, що виникла на підґрунті дискусії між теоретиками класичного і комунітаристського лібералізму у дискурсі політичної філософії.

Що спільного між обома цими концепціями, які є вираженням партикуляризму і глобалізацією як втіленням принципу універсалізму? На перший погляд нічого спільного, навпаки – мусимо констатувати діаметральну протилежність. Принаймні за логікою класичного ліберала такий висновок є очевидним.

Один із найбільш палких сучасних апологетів класичного лібералізму, британський філософ, представник аналітичної школи Б.Беррі

переконаний, що культура та релігія, особливо якщо вони слугують підґрунтям традиціоналізму чи фундаменталізму є потенційно конфліктогенними. Першочергове завдання лібералізму – нейтралізація культури як партикулярного явища та її заміна ліберальною метакультурою. При цьому Беррі порівнює вплив лібералізму на релігію та культуру із дією хіміотерапії на ракову пухлину [1, с.89, 98].

Однак модерні ліберали розглядають проблему культури та ідентичності у іншому ракурсі. Недарма засади мультикультуралізму як курсу соціальної політики були розроблені саме неоліберальними теоретиками, у першу чергу В. Кімлічкою, Ч. Тейлором, Ч. Кукатасом, Б. Парекхом. Суть комунітаристської тези зводиться до того, що атака на культурне середовище до якого належить індивід рівнозначна атаці на самого індивіда. А саме індивід, його права і свободи складають етико-аксіологічний зміст лібералізму. Але тут модерні ліберали вступають у суперечність із власним вченням, доводячи його до абсурду.

Однак, можливо це поверхневий висновок і подібний підхід неоліберальних теоретиків не позбавлений сенсу. Із рештою лібералізм може функціонувати лише на підґрунті капіталізму, як економічного базису. Тобто лібералізм є ідеологією розвиненого капіталістичного суспільства. Тому, на нашу думку, щоб відповісти на питання що таке мультикультуралізм і із чим пов'язані метаморфози у ідеології сучасних лібералів необхідно з'ясувати якої форми капіталізм набув сьогодні.

Сьогодні вживання терміну «капіталізм» стало політкоректним, натомість аксіомою стало вживання терміну «постіндустріальне суспільство». Більше того ми навіть переконані що мова іде про різні речі, хоча насправді різниця між обома поняттями є формальною але не сутнісною. Старий, або якщо так буде доречніше, класичний капіталізм індустріальної доби мав втілення у строго структурованій системі «колонія-метрополія». Під «метрополією» у даному випадку розуміється не конкретна держава, а західна цивілізація у цілому, як носій універсальної метакультури. Відповідно «колонія» це теж збірне поняття, що об'єднувало розмаїття відсталих, у західному розумінні, традиційних культур.

Враховуючи вищесказане не можна заперечувати тезу про те, що глобалізаційні процеси індустріальної доби дійсно полягали у проєкції західних культурних стандартів на решту світу. Однак сучасний капіталізм набув нової форми. Він спирається не на строго структуровану, а на ізоморфну, ацентричну систему. Відбулося деконструювання поняття «метрополія», як головного структурного елементу, який становив вісь старої капіталістичної системи.

С. Жижек досить доречно говорить про феномен «мультинаціонального капіталу» і «колоніалізму без метрополії». Розвиток капіталістичної системи блискуче демонструє механізм дії гегельянського «діалектичного заперечення заперечення» [2]. Капіталізм виникає у межах суверенної національної держави, він визначається головним чином, відносинами міжнародної торгівлі між Націями-

Державами (теза). Далі Нація-Держава у ролі колонізатора експлуатує інші держави (антитеза). І нарешті у сучасну добу виникає парадокс, коли зберігається лише феномен колонії, а капітал у якості метрополії заміщує собою Націю-Державу (синтез). Таким чином капітал стає вираженням феномену реальності віртуального.

Якщо мислити у межах старої раціоналістичної модерної парадигми, то такий стан речей видається парадоксальним, абсурдним. Незважаючи на те, що нові постмодерні тенденції впевнено втілюються у реаліях нашого життя, ми здебільшого продовжуємо мислити старими, відмерлими категоріями модерну, як доречно зазначив у одному зі своїх інтерв'ю російський філософ-традиціоналіст О. Дугін. Саме тому ми і не помічаємо новий стан речей, продовжуючи говорити про вестернізацію як квінтесенцію сучасних глобалізаційних трансформацій у соціокультурній сфері.

На нашу думку, для здійснення глобалізаційного проєкту не потрібен гомогенний культурний простір. Узагалі побудова космополітичного суспільства на метакультурних принципах лібералізму є утопією. Твердження ж про універсальність цих принципів для усього «роду людського» є догматичним.

Останнім часом ми гіперболізуємо згубний вплив американізованої масової культури на нашу ідентичність. Насправді ж цей вплив не настільки сильний, щоб нівелювати глибинні ментальні архетипи нашої ідентичності, які, попри пристрасть до поп-культури, продовжують проявлятися, хоча і досить часто у спотвореному вигляді, на рівні різних поведінкових чи когнітивних стереотипів.

Цікаво прослідкувати, як мультикультуралізм і глобалізація впливає на спотворення ідентичності етнічних та національних спільнот. Ідентичність як і будь-яке інше явище має принаймні два рівні: формальний і сутнісний. Мультикультуралізм зміщує акценти у бік формального рівня ідентичності. Це знаходить вияв у процесі який ми називаємо симулякризацією ідентичності.

Симулякр є одним із найголовніших концептів постмодерної філософії. По суті він є результатом деяких античних онтологічних конструкцій, зокрема платонівської тріади «ейдос», «ейкон», «ейдолон» [3]. У сучасній філософії це поняття використовували П.Колосовські, Ж.Батай, Ж.Дельоз, Ж.Бодрійяр, О.Дугін. С.Жижек не вживає спеціально термін «симулякр», але має на увазі ту ж ідею, позначаючи її метафорою «кава без кофеїну» [4]. Симулякр – це хибний претендент, фантазм (Дельоз), репрезентація, що не апелює до референта (Бодрійяр), копія без оригіналу (Дугін) [5, с.93; 6, с.384].

Симулякризація ідентичності торкається у першу чергу її формальної сторони. Е. Гідденс досить доречно наводить приклад зі знаменитими шотландськими спідницями-кітлами, які є досить пізнім винаходом англійських фабрикантів, які прагнули винайти зручний одяг для робітників-шотландців [7, с.53]. Але зараз важко переконати шотландця, який мислить кітлу як неодмінний атрибут етнічної культури, у зворотному. Те ж саме можна сказати і про «національну кухню» яку

пропонують «спеціалізовані» ресторани, спеціалізовані на симулякрах, звісно.

У якості ближчого нам прикладу можна навести вишиванку, шаровари і дурноверху шапку із довгим шликом, а також численні народні колективи, одягненні у такі костюми, що виконують начебто «автентичний» народний репертуар під акомпанемент баяну. Візуально симулякр ідентичності здається нібито цілком реальним. Насправді ж це ще один прояв реальності віртуального – гіпер-реальності, який апелює не до референта-першооснови а до Ніщо яке пронизує Буття будучи онтологічною основою існування омани.

Отже, інший мислиться як виключно фольклористичний, і при цьому у вигідному для західного лібералізму ракурсі. У окремих випадках тиску зазнає не тільки сутнісна сторона ідентичності, тобто те що можна назвати ментальністю спільноти, але і формальна. Як приклад можна згадати заборони будувати мінарети у Швейцарії, носити паранджу у Італії та кіпу, чадру і нікаб у Франції [8, 9].

Отже ідентичність не можна нівелювати повністю, однак її можна суттєво спотворити, і у цьому процесі мультикультуралізм має більшу вагу і є більш дієвим ніж західна поп-культура. На нашу думку мультикультуралізм є, свого роду, політкоректним ліберальним апартеїдом, своєрідною формою сегрегації. Мультикультуралізм не стільки сприяє діалогу між культурами скільки загострює конфлікт між ними.

Наріжним принципом мультикультуралізму, як зазначають усі без виключення його теоретики і апологети, є толерантність. Але що таке толерантність, яка суть прихована за цим поняттям? Уже із етимології слова зрозуміло, що ставитися до чогось чи до когось толерантно, тобто терпимо це ще не означає розуміти його сутність. С. Жижек доречно зазначає, що толерантність є спадкоємницею старого європейського расизму, тобто терпимо ставлячись до чогось, ми все одно підкреслюємо, щоправда у прихованій формі, нашу культурну вищість і перевагу над іншими культурами.

«Мультикультуралізм – зазначає Жижек, містить зверхню евроцентричну дистанцію та/або повагу до локальних культур без закорінення у власній окремій культурі. Іншими словами, мультикультуралізм є зреченою, оберненою, самореферентною формою расизму, «расизму з дистанцією» – він «поважає» ідентичність «Іншого», [...] до якої він, мультикультураліст, зберігає дистанцію завдяки своїй привілейованій універсальній позиції. Мультикультуралізм – це расизм, який випорожнює свою позицію від будь-якого позитивного змісту [...] повага мультикультураліста до специфічності Іншого є самою формою встановлення власної вищості» [10, с.110].

На нашу думку мова тут іде не тільки про реактуалізацію симптомів евроцентризму і культурної вищості. Толерантність – це не просто нерозуміння Іншого, це ще і прояв індиферентності до Іншого, тому що самі ми позбавлені тієї

квінтесенції, яка робить нас Іншими [11]. Тут досить доречно реактуалізувати маркузіанський концепт «репресивної толерантності» [12, с.72]. Тобто, необхідно локалізувати, ізолювати опозиційне явище не знищуючи його, таким чином, щоб воно не загрожувало функціонуванню системи. Ілюструючи ідею Г.Маркузе, зазначимо, що більшість рухів і концепцій, що мають формально протестне забарвлення по-суті не зачіпають фундаментальних основ глобалізації.

Візьмемо наприклад рух антиглобалістів, що багато у чому нагадує мультикультурний проект. Як зазначає російська дослідниця соціокультурного аспекту глобалізації Н. Тішуніна боротьба «глобалістів» із «антиглобалістами» – це не більше ніж «дискусія про форми і методи структурування нової моделі світу і формування нової картини світу» [13, с.5]. Але навряд чи хтось із антиглобалістів готовий висунути радикальний проект відмови від благ сучасної цивілізації, яким би суперечливим не був їхній характер. Тобто ніхто не ставить під сумнів об'єктивність сучасних глобалізаційних процесів які визначають функціонування соціуму, політики та економіки.

Однак повернемося до проблеми інтерпретації концепту толерантності. Не лише індиферентність складає суть принципу толерантності у контексті проблеми мультикультуралізму. Заснована на засадах толерантності політика мультикультуралізму, набирає рис однієї із форм відчуження. Причому у даному випадку слід говорити уже не про відчуження індивіда як у Маркса, а про відчуження цілих етносоціальних спільнот – колективних суб'єктів.

І тут ми стикаємося зі ще однією концептуальною суперечністю, але на цей раз мова іде уже не про ліберально-комунітаристську концепцію мультикультуралізму, а про постмодерну концепцію культурного плюралізму. Постмодерна критика раціональності, логоцентризму, проголошення примату «difference» деконструє метанаратив «Нація-Держава». Держава будучи строго структурованою системою не може функціонувати як різноморфна, децентрована система, а отже така деконструкція виводить нас на новий метаполітичний рівень де панує мультинаціональний капітал. Система певною мірою вводить нас в оману: нас лякають примарою універсалізму, що спонукає нас боротися за культурний плюралізм. Насправді ж сутність сучасного глобалізаційного проекту є більш завуальовано, і ми не розуміючи цього прихованого контексту торуємо шлях гомогенізації культурного простору.

Вважаємо за доречно знову процитувати міркування С. Жижек з цього приводу: «проблематика мультикультуралізму – гібридного співіснування різноманітних культурних життєвих світів – яка набирає сьогодні такої нагальності, є формою видимості своєї протилежності, масивної присутності капіталізму як універсальної світової системи: вона свідчить про безпрецедентну гомогенізацію сучасного світу. [...] Всі мовчки приймають те, що капіталізм триватиме – критична енергія знайшла заміщальний вихід у боротьбі за культурні відмінності, які залишають базу

гомогенність капіталістичної світової системи неушкодженою» [14, с.114-115].

Мультикультурна модель, якщо вона буде реалізована у своєму ідеалі, перетворюється на зразковий соціокультурний проект глобалізації. Глобальному капіталу легше керувати фрагментованим соціумом, світом відчужених ізольованих спільнот: етнічних чи конфесійних. Недарма один із теоретиків постмодерної філософії Ж.-Ф. Ліотар зазначав, що зміст глобальних суспільних перетворень майбутнього буде полягати не у гомогенізації, і навіть не пошуку універсальної мови діалогу, а у підтриманні різних «мовних ігор» [15, с. 95-96].

Чи можна говорити про якісь альтернативи процесу відчуження спільнот у глобалізованому світі? Зараз Європа переживає складний процес, який ми означили б терміном «мультикультурна лихоманка»: ліберальні консерватори в особі лідерів ряду європейських держав протягом 2010-2011 років відкрито заявили про провал мультикультурної моделі [16,17,18,19]. По суті мова іде про перші серйозні результати політики відчуження спільнот, яка прихована за політкоректним брендом «мультикультуралізм».

Однак чи є поворот до асиміляторської політики виходом із цієї ситуації? Ми вважаємо, що мультикультуралізм, як і асиміляторські концепції штибу «плавильного котла» є частинами біполярного, суперечливого соціального курсу сучасної світової політики. Глави держав та уряди впадають по черзі в одну із двох крайнощів, що свідчать про обмеженість їхнього політичного світогляду.

Однак чи можливо узагалі подолати відчуження? На це питання складно дати однозначну відповідь. Але факт залишається фактом: від початку промислової ери і до сьогодні відчуження є однією із визначальних рис соціуму і сьогодні відчуження набуває нових, завуальованих форм.

В епоху колоніалізму навіть за умов культурної експансії заходу більша частина населення колоній складала соціальний маргінес і була відчуженою. Сучасний капіталізм набувши нової форми обирає нові засоби легітимації свого панівного становища, однак результат залишається незмінним – маргіналізація і відчуження. Мимоволі згадується класична латинська максима «divide et impera» – «розділяй і владарюй».

Чи могли уявити теоретики постмодернізму, які палко боролися проти засилля універсалізму, втілення якого вони вбачали у тоталітаризмі, що глобальний капітал як втілення того ж універсалізму зможе так ефективно адаптувати для своїх цілей принцип «differece», прикриваючись лицемірними гаслами політкоректності і толерантності.

Таким чином, якщо суть глобалізаційних трансформацій у економіці та політичній сфері дійсно полягає у гомогенізації, то у соціокультурній сфері глобалізаційний проект навпаки спрямований на досягнення жорсткої етноконфесійної фрагментації, різоматичності соціуму насамперед у межах національної держави, що готує підґрунтя для її нівелювання. Система глобального капіталу розглядає світ через призму такого собі

гіпертрофованого егалітаризму. Для глобального капіталу не існує країн третього світу чи розвинених постіндустріальних країн, він сприймає усі культури подібно до того як колонізатор сприймає тубільні культури.

Данаситуація дійсно не вкладається у логіку класичного модерного мислення і здається парадоксальною. Однак із точки зору постмодерну такий абсурдний «хаосмос» не видається чимось не природнім. Проаналізувавши зв'язок між капіталізмом і ліберальною ідеологією не видається парадоксальним і факт підтримки лібералами мультикультуралізму. На нашу думку не викликає сумніву, що мультикультуралізм це підґрунтя для конфлікту, або, якщо використовувати риторичку С. Гантінгтона, зіткнення, цивілізацій та різних типів ідентичності.

Мультикультуралізм, як показали недавні події у Європі, не сприяє конструктивному діалогу між етноконфесійними спільнотами. Натомість «мультикультурна лихоманка» і клавіатурні війни за чи проти прав етнічних, конфесійних, сексуальних меншин та інших мінориті-груп відволікає громадськість від втілення у життя проєктів глобального капіталу.

Тепер уже не просто окремих індивідів, але і колективний суб'єкт наділений ідентичністю перетворюється на гвинтик системи глобального капіталу. Мультикультуралізм озброївшись двозначними гаслами ліберальної свободи, політкоректності і толерантності породжує відчуження і симулякрізацію ідентичності. Для західного ліберала Інший це виключно «фольклористичний Інший», якого однак починають звинувачувати у екстремізмі і фундаменталізмі, якщо він не поділяє ідеалів західного суспільства.

Однак залишається відкритим питання пошуку альтернатив мультикультуралізму і подолання пов'язаних із ним нових форм відчуження колективних суб'єктів, яке є лише верхівкою айсбергу, бо ж далі слідує відчуження окремих індивідів, що складають етнічну спільноту. Важко сказати, чи не перетвориться прагнення до загальнолюдської солідарності на черговий завуальований план глобального капіталу. Зрештою на яких засадах має базуватися ця солідарність? Чи не повертаємося ми знову до ідей ліберального космополітичного універсалізму із його примарними ідеалами свободи і емансипації?

Список літератури

1. Хомяков М. Брайан Бэрри: либеральный универсализм против мультикультурализма и национализма. / М.Хомяков // Журнал социологии и социальной антропологии. – 2007. – Том X. – №1. – С. 74-100.
2. Жижек С. Мультикультуралізм, або логіка культури мультинаціонального капіталізму / С.Жижек. – <http://www.provid.org/2009/10/01/multikulturalizm-abo-logika-kulturi-multinacionalnogo-kapitalizmu-slavoy-zhizhek>
3. Иванова А. «Эйкон» и «эйдолон» Платона и «симулякр» Делеза. – <http://www.kogni.narod.ru/eikondeleuze.htm>
4. Жижек С. Либеральный мультикультурализм или варварство с человеческим лицом / С.Жижек. – <http://politcom.org.ua/?p=1863>
5. Гіперреальність // Енциклопедія постмодернізму [За ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора] – К. : Основи, 2003. – С. 93-94.
6. Симулякр // Енциклопедія постмодернізму [За ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора]. – К. : Основи, 2003. – С. 384-385.

7. Гидденс Э. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь / Э.Гидденс. – М. : Весь мир, 2004. – 120 с.
8. Национальная Ассамблея Франции осудила ношение паранджи Информгентство Lenta.ru. – <http://lenta.ru/news/2010/05/12/veil/>
9. Сенат Франции запретил мусульманкам закрывать лицо: Информгентство Lenta.ru. – <http://lenta.ru/news/2010/09/14/veil/>
10. Жижек С. Интерпассивность. Желание: влечение. Мультикультурализм / С.Жижек. – СПб. : Алтейя, 2005. – 156 с.
11. Жижек С. Либеральный мультикультурализм или варварство с человеческим лицом / С.Жижек. – <http://politcom.org.ua/?p=1863>
12. Маркузе Г. Одномерный человек. Исследование идеологии развитого индустриального общества / Г.Маркузе. – М. : REFL-book, 1994. – 368 с.
13. Тишунина Н. Современные глобализационные процессы: вызов, рефлексии, стратегии / Н.Тишунина // Глобализация и культура: аналитический подход. – СПб. : Янус, 2003. – С. 5-24.

14. Жижек С. Интерпассивность. Желание: влечение. Мультикультурализм / С.Жижек. – СПб. : Алтейя, 2005. – 156 с.
15. Дианова В. Культурный плюрализм в условиях глобализации / В.Дианова // Россия и Грузия: диалог и родство культур: сборник материалов симпозиума. Выпуск 1. – СПб. : Санкт-Петербургское философское общество, 2003. – С.93-103.
16. А.Меркель: Попытки построить мультикультурное общество в Германии полностью провалились. – <http://www.rbc.ru/rbcfreenews/20101017070445.shtml>
17. Британский премьер осудил политику мультикультурализма: Информгентство Lenta.ru. – <http://www.lenta.ru/news/2011/02/05/multicult/>
18. Нидерланды отменили мультикультурализм: по материалам Hudson New York. – <http://mishmar.info/niderlandi-otmenili-multikulturalizm.html>
19. Саркози признал провал мультикультурализма: Информгентство Lenta.ru. – <http://lenta.ru/news/2011/02/11/fail/>

Т.С. Литвин

СОЦИОКУЛЬТУРНЫЙ ПРОЕКТ ГЛОБАЛИЗАЦИИ: УНИВЕРСАЛИЗМ ИЛИ ПАРТИКУЛЯРИЗМ?

В статье анализируется принципиально новый подход к пониманию глобальных трансформаций в социокультурной сфере. Доказано, что в основе современного социокультурного проекта глобализации, квинтэссенцией которого является концепция мультикультурализма как новая форма отчуждения, положен принцип партикуляризма, как завуалированное воплощение идеи гомогенизации.

T. Litvin

SOCIO-CULTURAL PROJECT OF GLOBALIZATION: UNIVERSALISM OR PARTICULARISM?

The article examines a new approach to the understanding of global transformations in the sociocultural field. The author argues that the basis of modern social and cultural project of globalization, which is the quintessence of the concept of multiculturalism as a new form of alienation, the principle of particularism, as a veiled incarnation of the idea of homogenization.